

Bu dünyaya hayatını tek başımıza yaşayamamaktayız. İlerisinde yetişmiş olduğumuz bir aile yuvası, yaşam bulduğumuz sosyal çevremiz, mensubu olduğumuz bir toplumumuz var. Hayatımızın her safhasında bu birlikteliklere ihtiyacı duyuyoruz. Aile yuvası içerisinde büyüyen insanlar, hayatları boyunca bu dünyada yaşamakta, sosyal çevresi olmayan insanlar ise sosyalleşememekte ve bunun sonucunda ilişkiler sekteye uğramakta, içerisinde yaşanılan topluma karşı insanlar, o toplumun getirmiş olduğu kültürden, toplumun en değerli yapısı olan milli ve manevi değerlerden yoksun yaşayanlar ise, toplumlara karşı huzursuzluk yaratabilmektedir. Bu sebeple hayatımızın her safhasında böyle bir inançta olmalı ki, insanlarla olan ilişkilerimizde maddi ve manevi zararlardan bu duygu vesilesi ile kaçınılmalı, doğal çevreyle olan yaşantımızda ise, doğal çevreyi korumaya yönelik davranış şekillerini hayatımıza aktarabilmeliyiz. İşte bu inançta Allah inancıdır. Bu alem, bu alem içindeki dünya, bu dünyadaki dağlar, taşlar, okyanuslar, denizler akarsular, ağaçlar, yeşillikler ve her şeyin kendisi in yaratıldığı insan hepsi Allah tarafından var edilmiştir. Yaratan Allah, rızıklandıran Allah, Hayat veren Allah ve İlahî Allah'tır. Hayatımızın her safhasında Allah inancına ihtiyacımız vardır. Nitekim, Allah inancında olan insanlar hem kendilerine hem de diğer insanlara zarar gelici hiçbir hususu yerine getirmezken, Allah inancının unutulması neticesinde dünya ve ahiret sıkıntılarına maruz kalınmaktadır. Kişi her daim Allah'ın kendisiyle beraber olduğunu unutmamalıdır. Allah inancının canlı tutulmasının en değerli yolu ise İhsandır. İhsan; Sözlükte "bir şeyi iyi ve güzel yapmak, iyi, güzel ve yararlı fiil işlemek, iyilik etmek, ikram ve in'am'da bulunmak" anlamlarına gelir. İstilahta ise, Allah'a kulluk olan her türlü en iyi bir şekilde, önemseyerek, hakkıyla ve layıkı vechiyle yapmak, iş, ibadet, muamele, tutum, yargı vb.... insanın yaptığı her işi ve tüm şartlarına, kurallarına ve tekniğine uygun olarak estetik, sağlam, güzel, kaliteli, en iyi ve en mükemmel bir şekilde yapmayı ifade eder. İnsanlar açısından İhsan, şu şekilde kısımında zikredilebilir: 1) Allah'a karşı İhsan. Bu, şartlarına uygun iş yapmak, emir ve yasaklara uymaktır. 2) İnsanlara karşı İhsan. Bu, insanın ana-babasına, eş ve çocuklarına, komşu ve akrabalarına, insanlara iyilik yapmak, iyi davranmak, haklarına riayet etmek ve kusurlarını bağışlamaktır. 3) Kişinin kendisine karşı İhsanı. Bu, iş edip silih ameller işleyerek Allah'ın rızasını, rahmet, mağfiret, nimet ve cennetini kazanmasıdır. Allah'a ve insanlara yapılan İhsan da aslında kişinin nefesine karşı İhsanıdır.^[1] Kur'an-ı Kerim'de Yüce Rabbimiz bizlere İhsanı emretmektedir. Ayet-i kerimede şöyle buyurmaktadır.
إِنَّ اللّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالإِحْسَانوَإِيتَاء ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء

وَالْمُنكَرِ وَالْبَغْيِيَعِظُكُمْلَعَلَّكُمْتَذَكَّرُونَ “Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder; hayasızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size üğüt veriyor.”[\[2\]](#) İhsan Kavramını Sevgili Peygamberimizden bize aktarılan ve Cibril Hadisi diye meşhur olmuş hadisten şöyle üğreniyoruz. Ömer İbnürsquo;l-Hattâb radiyallahu anh şöyle dedi: Bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzurunda bulunduğumuz sırada, elbisesi beyaz mı beyaz, saçları siyah mı siyah, yoldan gelmiş bir hali olmayan ve içimizden kimsenin tanımadığı bir adam çıkageldi. Peygamber’in yanına sokuldu, önüne oturdu, dizlerini Peygamber’in dizlerine dayadı, ellerini (kendi) dizlerinin üstüne koydu ve: - Ey Muhammed, bana İslâm’ı anlat! dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: - “İslâm, Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın resûlü olduğuna şâdet etmen, namazı dosdoğru kılman, zekâtı (tastamam) vermen, ramazan orucunu (eksiksiz) tutman, yoluna güç yetirebilirsen Kâbe’yi ziyâret (hac) etmendir” buyurdu. Adam: - Doğru söyledin dedi. Onun hem sorup hem de tasdik etmesi tuhafımıza gitti. Adam: - Şimdi de imanı anlat bana, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: - “Allah’a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe inanmandır. Yine kadere, hayrına ve şerrine iman etmendir” buyurdu. Adam tekrar: - Doğru söyledin, diye tasdik etti ve: - Peki ihsan nedir, onu da anlat, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: - “İhsan, Allah’a onu görüyormuşsun gibi kulluk etmendir. Sen onu görmüyorsan da O seni mutlaka görmüyor” buyurdu. Adam yine: - Doğru söyledin dedi, sonra da: - Kıyâmet ne zaman kopacak? diye sordu. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: - “Kendisine soru yöneltilen, bu konuda sorandan daha bilgili değildir” cevabını verdi. Adam: - O halde alâmetlerini söyle, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: - “Annelerin, kendilerine câriye muamelesi yapacak çocuklar doğurması, yalın ayak, başı kabak, çıplak koyun çobanlarının, yüksek ve mükemmel binalarda birbirleriyle yarışmalarıdır ” buyurdu. Adam, (sessizce) çekip gitti. Ben bir süre öylece kalakaldım. Daha sonra Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: - “Ey Ömer, soru soran kişi kimdi, biliyor musun?” buyurdu. Ben: - Allah ve Resûlü bilir, dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: - “O Cebrâil’di, size dininizi öğretmeye geldi” [\[3\]](#)buyurdu. Sevgili Peygamberimizin de ifade ettiği üzere ihsan, kişinin Allah’ı görmüyormuşçasına hayatını sürdümesidir. Nitekim biz belki Allah’ı görememekteyiz, ama O bizi elbette görmektedir. Bir ayette bu hususa şöyle işaret edilmektedir. إِنَّ اللّهَ لاَ يَخْفَىَ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاء

“Şüphesiz yerde ve gökte Allah’a hiçbir şey gizli kalmaz”^[4]
Yüce Rabbimize karşı hiçbir şeyimiz gizli kalmadığı gibi ayrıca, yapmış olduğumuz şeyleri ise melekleri aracılığı ile kayıt altına almaktadır. Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyrulmaktadır. “...”;
#1573;#1616;#1584;#1618;
#1610;#1614;#1578;#1614;#1604;#1614;#1602;#1617;#1614;#1609;
#1575;#1604;#1618;#1605;#1615;#1578;#1614;#1604;#1614;#1602;#1617;#1616;#1610;#1614;#1575;#1606;#1616; #1593;#1614;#1606;#1616;
#1575;#1604;#1618;#1610;#1614;#1605;#1616;#1610;#1606;#1616;
#1608;#1614;#1593;#1614;#1606;#1616;
#1575;#1604;#1588;#1617;#1616;#1605;#1614;#1575;#1604;#1616;
#1602;#1614;#1593;#1616;#1610;#1583;#1612; “...”;
“Stelik, biri insanın sağ tarafında, biri sol tarafında oturmuş iki alıcı melek de (onun yaptıklarını) alıp kaydetmektedir.”^[5] Yukarıda zikrettiğimiz ayetler ve hadisler ışığında şu husus hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir ki, merkezinde İhsanın yer aldığı İman, İslam ve Ahlak anlayışı kula hem dünyaya hem de ahiret mutluluğu getirecektir. İnsan hayatında İhsanın hakim olması, başta ana-baba olmak üzere diğer insanlara karşı iyi davranışlar sergilemesine sebep olacaktır. Yüce Rabbimizin Kur’an-ı Kerim’de şöyle zikrettiği ayet sonlarında bizlere bildirmiş olduğu “Allah (Muhsinleri) iyilik yapanları sever” ifadelerinden önceki ifadeler incelendiği zaman Muhsinlerin nasıl davranması gerektiğini, Muhsinlerin özelliklerinin neler olması gerektiğini görmekteyiz. İlgili ayetler ve bu ayetlerde geçen Muhsin (iyilik yapanlar)’ın özellikleri şöyledir.
#1608;#1614;#1587;#1614;#1575;#1585;#1616;#1593;#1615;#1619;#1608;#1575; #1575;#1616;#1604;#1648;#1609;
#1605;#1614;#1594;#1618;#1601;#1616;#1585;#1614;#1577;#1613;
#1605;#1616;#1606;#1618;
#1585;#1614;#1576;#1617;#1616;#1603;#1615;#1605;#1618;
#1608;#1614;#1580;#1614;#1606;#1617;#1614;#1577;#1613;
#1593;#1614;#1585;#1618;#1590;#1615;#1607;#1614;#1575;
#1575;#1604;#1587;#1617;#1614;#1605;#1648;#1608;#1614;#1575;#1578;#1615;
#1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1575;#1614;#1585;#1618;#1590;#1615;#1753; #1575;#1615;#1593;#1616;#1583;#1617;#1614;#1578;#1618;
#1604;#1616;#1604;#1618;#1605;#1615;#1578;#1617;#1614;#1602;#1622;#1610;#1606;#1614;#1753; “...”;
“Rabbimizin bağışına ve genişliğiyle yer arası kadar olan, Allah’a karşı gelmekten sakınanlar için hazırlanmış bulunan cennete koşun. “...”;
#1575;#1614;#1604;#1617;#1614;#1584;#1622;#1610;#1606;#1614;
#1610;#1615;#1606;#1618;#1601;#1616;#1602;#1615;#1608;#1606;#1614;
#1601;#1616;#1610;
#1575;#1604;#1587;#1617;#1614;#1585;#1617;#1614;#1619;#1575;#1569;#1616;
#1608;#1614;#1575;#1604;#1590;#1617;#1614;#1585;#1617;#1614;#1619;#1575;#1569;#1616;
#1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1603;#1614;#1575;#1592;#1616;#1605;#1622;#1610;#1606;#1614;
#1575;#1604;#1618;#1594;#1614;#1610;#1618;#1592;#1614;
#1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1593;#1614;#1575;#1601;#1622;#1610;#1606;#1614; #1593;#1614;#1606;#1616;

النَّاسِؕ
وَاللّٰهُ
يُحِبُّ
الْمُحْسِنٖ&#16
10;نَۚ Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini
yenenler, insanları affedenlerdir. Allah (Muhsinleri) iyilik edenleri sever.
وَالَّذٖينَ
اِذَا
فَعَلُوا
فَاحِشَةً
اَوْ
ظَلَمُٓوا
اَنْفُسَهُم&#16
18; ذَكَرُوا
اللّٰهَ
فَاسْتَغْفَ&#15
85;ُوا
لِذُنُوبِهِ&#16
05;ْࣕ وَمَنْ
يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ
اِلَّا
اللّٰهُࣕ
وَلَمْ
يُصِرُّوا
عَلٰى مَا
فَعَلُوا
وَهُمْ
يَعْلَمُونَ
 Yine onlar, çirkin bir iş yaptıkları, yahut nefislerine zulmettikleri zaman Allah’ı
hatırlayıp hemen günahlarının bağışlanmasını isteyenler -ki Allah’tan başka
günahları kim bağışlar- ve bile bile, işledikleri (günah) üzerinde ısrar
etmeyenlerdir.”وَمَا
كَانَ
قَوْلَهُمْ
اِلَّٓا اَنْ
قَالُوا
رَبَّنَا
اغْفِرْ
لَنَا
ذُنُوبَنَا
وَاِسْرَافَ&#16
06;َا فٖٓي
اَمْرِنَا
وَثَبِّتْ
اَقْدَامَنَ&#15
75;
وَانْصُرْنَ&#15

75; عَلَى
الْقَوْمِ
الْكَافِرٖي&#16
06;َ “Onların sözleri ancak, “Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve
işimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla ve (yolunda) ayaklarımızı sağlam tut. Kâfir topluma karşı
bize yardım et” demekten ibaretti.
فَاٰتٰيهُمُ
اللّٰهُ
ثَوَابَ
الدُّنْيَا
وَحُسْنَ
ثَوَابِ
الْاٰخِرَةِ&#15
57; وَاللّٰهُ
يُحِبُّ
الْمُحْسِنٖ&#16
10;نَࣖ Allah da onlara hem dünya nimetini, hem de ahiretin
güzel mükafatını verdi. Allah güzel davrananları sever.”[\[7\]](#)
وَاعْبُدُوا&#16
18; اللّهَ وَلاَ
تُشْرِكُواْ
بِهِ شَيْئاً
وَبِالْوَال&#16
16;دَيْنِ
إِحْسَاناً
وَبِذِي
الْقُرْبَى
وَالْيَتَام&#16
14;ى
وَالْمَسَاك&#16
16;ينِ
وَالْجَارِ
ذِي
الْقُرْبَى
وَالْجَارِ
الْجُنُبِ
وَالصَّاحِب&#16
16; بِالجَنبِ
وَابْنِ
السَّبِيلِ
وَمَا
مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُ&#16
05;ْ إِنَّ
اللّهَ لاَ
يُحِبُّ مَن
كَانَ
مُخْتَالاً

فَخُوراً “Allah’a ibadet edin ve ona hiçbir Şeyi ortak koŐmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaŐa, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övün kimseleleri sevmez.”[8]

فَاعْفُ
عَنْهُمْ
وَاصْفَحْ
إِنَّ اللّهَ
يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ “Yine de sen onları affet ve aldırıŐ etme. Çünkü
Allah iyilik yapanları sever.”[9]

وَاصْبِرْ
فَإِنَّ
اللّهَ لاَ
يُضِيعُ
أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ “Sabret! Çünkü Allah iyilik edenlerin mükafatını zayı etmez.”[10] Bir başka ayette mealen Şöyle buyruluyor. KardeŐleri, “Yoksa sen, sen Yûsuf musun?” dediler. O da, “Ben Yûsuf’um, bu da kardeŐim. Allah bize iyilikte bulundu. Çünkü, kim kötülükten sakınır ve sabrederse Şüphesiz Allah iyilik yapanların mükafatını zayı etmez” dedi[11] Allah-u Teala Takva ve İhsanı aynı ayette zikrederek iki önemli hususa riayet edenlerle beraber olduğunu bizlere Şöyle müjdelemektedir. إِنَّ
اللّهَ مَعَ
الَّذِينَ
اتَّقَواْ
وَّالَّذِينَ هُم
مُّحْسِنُونَ “Şüphesiz Allah, kendisine karşı gelmekten sakınanlar ve iyilik yapanlarla beraberdir.”[12] Yüce Rabbimiz Kur’an-ı Kerimde aile hayatında ihsanı iyilik yapmayı istemektedir. Bizlere Şöyle buyurmaktadır.

وَاِنِ
امْرَاَةٌ
خَافَتْ مِنْ
بَعْلِهَا
نُشُوزاً
اَوْ
اِعْرَاضاً
فَلَا
جُنَاحَ
عَلَيْهِمَٓا اَنْ
يُصْلِحَا
بَيْنَهُمَا

anlayışla yaklaşabilecektir. Anlayış ise sıkıntıların artmasına değil azalmasına sebeptir. Bu dünya hayatına kavga etmeye değil, huzurlu bir hayat sürmeye geldik. Bu huzur ise ihsan şuurunda gizlidir. Yunus Ermenin dizelerinde dile getirildiği üzere, "Ben gelmedim davi için Benim işim sevgi için Dostun evi gönüllerdir Gönüller yapmağa geldim." İhsan özveride bulunmaktadır. Aile hayatında eşimize karşı özveri, arkadaşlıklarımızda arkadaşımıza karşı özveri, toplum yaşantımızda insanları kırmadan, incitmeden ve asla ayırım gözetmeden hepsine karşı özveri ve Yarattılana karşı Yaratanı dolaylı özveri. İhsan uzaklaştırmayı değil yaklaştırmayı gerektirir. İhsan nefreti değil sevgiyi gerektirir. Çünkü Allah’n mukarebesi (gözetimi) altında olduğunu unutmayan insan dünyaya asıl geliş amacını nasıl unutabilir ki. "Gelin tanış olalım İşi kolay kılalım Sevelim, sevilelim Dünya kimseye kalmaz." Yunus Ermenin dizelerinde de ifade ettiği üzere dünya kimseye kalmamaktadır. Bu dünyada baki kalan iyiliktir. Kötülük ise hiçbir zaman payidar olmamıştır. Dünya her daim insanların başına felaket getirenleri hatırlamak istemezken, insanlar için iyi şeyler ortaya koyan insanları her daim rahmet ve minnetle anmaktadır. İhsan içimizin dışımızdan daha da temiz olmasıdır. Mevlana’nın ifadesiyle “Ya göründüğün gibi ol, yada olduğun gibi görün”. İhsan kişiye iç temizliği sağlar. Yüce Rabbinin kendisinden haberdar olduğunu bilen insan içinde bulunmuş olduğu günahlarla O’na varmayı arzu etmez. Bu sebeple devamlı tövbekardır ihsan şuurunda olan insan. Hırsızlığa el uzattığı zaman Allah’n kendisini gördüğünü bilen ahirette bunun hesabını kendisinden soracağını düşünen insan hırsızlığı el uzatmayacaktır. Zina yapmak isteyen, Allah’n her daim hatırında tutarak elbette zinaya yaklaşamayacaktır. Bir kimse için iftirada bulunan insan Allah’n kendisine şah damarından daha yakın olduğunu bile nasıl iftira atacaktır. Allah’n kendisini her daim gözetlediğini ve kendi yaptıklarını yazması için melekler görevlendirdiğini bilen bir insan kolay kolay yalan söyleyebilir mi? gıybet edebilir mi, insanlar arasında laf taşıyabilir mi? velhasıl hatalar içerisinde olabilir mi? İhsan kişiye sabrı kazandırır. Sabır ise kişiye dünyada huzuru ahirette cenneti kazandırır. Bu sebeple İhsan şuru içerisinde olan insanlar, başlarına gelen sıkıntıları Rabbinin kontrolünde olduğunu bildiğinden dolayı metanetini hiçbir zaman kaybetmeyecektir. İnsanlar arasında yılmadan sabırsızlık göstermeden iyilikleri emretmeye, kötülüklerden sakındırmaya çalışacaktır. İhsan ibadeti gerektirir. Allah’nı bilen Allah’tan haberdar olan insan elbette O’nun isteklerini yerine getirmede tereddüt etmeyecektir. Nitekim Yüce Rabbimizin isteklerinde ve yasaklarında nice hikmetler vardır. Bu sebeple emir ve yasaklara riayet elbette kendi faydamıza olacaktır. İhsan her işte samimiyeti gerektirir. İmanda, ibadette, ahlakta yaşamın her alanında samimiyet. İmanda samimiyet çünkü insanın içinde saklamış olduklarını ve dışa yansıttıkları Allah-u Teala bilmektedir. İbadette samimiyet, çünkü samimi olmayan,   insanların görmesi ve kendisini takdir etmeleri için yapılan ibadet yapana dünya hayatında fayda sağlasa da ahiret hayatında hiçbir fayda sağlamayacaktır. Ahlakta samimiyet, çünkü ahlaki ilkeler samimiyet vesilesi ile kemale erecektir. Yaşamın her alanında samimiyet, çünkü hayatın güzelliğinin temelinde samimiyet vardır. Samimiyetin temelinde ise ihsan var. İhsan iyi olandır ve iyi olanda yapılmalıdır. Yüce Allah yaratmış olduğu her şeyi ihsanla yaratmıştır. [\[15\]](#) Yarattılan hiçbir şeyde çirkinlik yoktur. Çirkinlik insanların eliyle tezahür etmektedir. Allah-u Teala üzümü yaratmış insanlar ondan şarabı üretmişlerdir. Allah yaşamı yaratmış, insanlar silah icat ederek birbirlerini yok etmeyi meydana getirmişlerdir. İhsan yaptığını güzel yapmaktır. Sevgili Peygamberimiz hayvanları

kurban ederken dahi ihsanla davranmamızı yaptığımız işi en güzel şekilde yapmamızı istemektedir. Hadiste Efendimiz şöyle buyurmaktadır.

;

;

;

;

;

;

;

;

;

75; "Allah her şeyde ihsan ile davranılmasını kullarının zerine gerekli kılmıştır.

Bundan dolayı "İd"de güzel davranın, hayvanların

kesiminde güzel davranın" [16] Yapılan işler kötü; ama k

olunca neye yaramaktadır. Yaratan memnun olmadığı gibi insanlarda memnun olmamaktadır. Bu

sebeple hayatımızın her safhasında her ne yapıyorsak, hangi işle uğraşıyorsak uğraşalım

yaptığımızı güzel yapmalı, Allah'ın ve kullarının rızasını kazanma yollarını

aramalıyız. Sonuçta; itibariyle ihsan saygıda kusur etmemektir. Allah'a saygı,

ana-babaya saygı, ailede eşler arası saygı, kardeşine saygı, akrabaya saygı, komşuya saygı,

toplumda yaşam bulan insanların hepsine saygı. Trafikte saygı, sporda saygı, alışverişte saygı,

Bizi gören, bizi zedeleyen, her daim yanımızda olan, yaptıklarımızı yazdıran ve

hesaba geçecek olan biri var, Allah var. İhsan Allah'ın bizi

görmeye çalışmış; asına kulluk etmekse, her daim saygı elbette kendi menfaatimize

olacaktır. Birbirimizle olan ilişkilerimizde bozulma olmamasını arzu ediyorsak, razı olunan bir

hayat yaşamak istiyorsak, sevdiğimiz ve sevdiğimiz bir hayat dşlyorsak hepsinin

başında ihsan şuurunu hayatımıza aktarmamız gerekecektir. Yüce Rabbim, bizleri Kendisini

hakkıyla bilenlerden eylesin. Kendisine layıkıyla kul olmayı, Habibine layıkıyla mümmet olmayı

nasip eylesin. Birbirimize saygıda kusur etmeyen, birbirine karşı özerili ve anlayışlı

olanlardan eylesin. Cumanız mübarek olsun. Allah'a emanet olun. Ahmet

Umal;NAL; Vaiz

; [1] Dini Kavramlar Sözlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları,

"İhsan" md. [2] Nahl, 16/90 [3] Müslim, İman, 1, Buhari, İman, 37 [4]

Al-i İmran, 3/5 [5] Kaf, 50/17 [6] Al-i İmran, 3/134-135 [7] Al-i İmran, 3/147-148 [8]

Nisa, 4/36 [9] Maide, 5/13 [10] Hud, 11/115 [11] Yusuf, 12/90 [12] Nahl, 16/128

[13] Nisa, 4/128 [14] Hac, 22/37 [15] Secde, 32/7 [16] Ebucir; Dacirc;vud,

Edacirc;hicirc;, 11

[islam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)